

සජ්ඣ විසුද්ධිය
26.01.2020 - ශ්‍රී ලංකාරාමය
නවසීලන්තය

හොඳයි, පළමුකොටම අපි සැම දෙනාටම ආශීර්වාද කරනවා. සැම දෙනාටම සැනසිල්ලක් වේවා! නිදුක් නිරෝගී භාවය සැලසේවා! ආහාර පාන ගත්තට පස්සේ අපි මේ පින්වතුන්ගේ භාවනා අභිවාධිය සඳහා දියුණුව සඳහා උපකාරක ධර්ම කරුණු මතක් කිරීමක් කරන්නේ. මේ කියන කරුණු ටිකක් හොඳටම තේරුම් අරගෙන මේ පින්වතුන්ට ධර්මයෙන් ප්‍රායෝගිකව දියුණු වෙන්න ලැබේවා කියලා ප්‍රාර්ථනා කරනවා.

මේ පින්වතුන් සජ්ඣ විසුද්ධිය අහලා ඇති. සජ්ඣ විසුද්ධිය කියලා කියන්නේ අපේ ‘ජීවිතය’ ‘හිත’ ‘ප්‍රතිපදාව’ සුද්ධ කරගෙන සුද්ධ කරගෙන යන, සුද්ධ විය යුතු අවස්ථා හතක්. හිත පිරිසිදු කරගැනීම සඳහා නාල කියලා හරියන්නේ නෑ. දත කට මැදගෙන පිරිසිදු උනා කියලා හරියන්නේ නෑ. ඒවා රූපමයයි. ඒ වගේ බාහිර වශයෙන් සුද්ධ කරන විදියක් නොවෙයි මේ. ලොවතුරා බුදුරජාණන්වහන්සේගේ කාලයේ බාහිර ජල සුද්ධියෙන් සුද්ධිය ලබන්න ඕනෑ කියලා දෘෂ්ඨියක් හදාගත්ත අය ඉඳලා තිබෙනවා. ඒ අය කරලා තිබෙන්නේ ජලස්නානය කිරීම. ඒ අය උදේ පාන්දර සීතල වතුරෙන් නාලා තිබෙනවා සුද්ධිය අපේක්ෂාවෙන්. මෙම දෘෂ්ඨිය දරන්නා වූ අය බුදුරජාණන්වහන්සේ හමුවෙන්නත් ආවා. ඇවිල්ලා ඒ අයගේ ප්‍රතිපදාව හැටියට ඒ අය කරන්නේ උදේ පාන්දර හිචිල්ලා ජලස්නානය කරනවා කෙලෙසුන් සුද්ධ වෙන්න කියලා කිව්වා. ඒ වෙලාවේදී බුදුරජාණන් ප්‍රකාශ කළා “බ්‍රාහ්මණය ඔය විදියට ජලයෙන් සුද්ධ වෙනවානම් මේ ලෝකයේ පිරිසිදුම සුද්ධවන්නයෝ තමයි වතුරේ ඉන්න මාළුවෝ, ඒක නිසා ඒක මාර්ගයක් නොවෙයි” කියලා.

විසුද්ධි වෙන්න ඕනෑ කියන එකෙන් තේරෙන්නේ අපි සුද්ධ නෑ කියන එකයි. ඒක නිසා අපි තේරුම් ගන්න ඕනෑ, අපේ ජීවිතියේ තිබෙනවා බාහිරයට සම්බන්ධ වෙන බාහිර ලෝකයත් එක්ක එක්කාසු වෙලා යන බාහිර ලෝකයත් එක්ක සහසම්බන්ධවන ධර්ම ස්වභාවයක් සහ අපේ ඇතුලාන්තයේ ක්‍රියාත්මක වෙන ධර්ම ස්වභාවයක්. එතකොට අපේ ඇතුලාන්තයේ ක්‍රියාත්මක වන ධර්ම ස්වභාවය තමයි සිත. ඒ සිත කාටවත් ජේන්නේ නෑ. ඒ සිත දාරගෙන ඉන්න අයිතිකාරයා තමයි දන්නේ ‘මට මේ විදියට හිතෙනවා, මම මේ දේ කරනවා’ කියලා. දිව්‍ය ඥානයක් පරචිත්ත විජාණන ඥානයක් නැති එක්කෙනාට අනිත් කෙනෙකුගේ සිතක් දැන ගන්න බෑ. එතකොට තමන් තමයි ඔය හිත දන්නේ. එතකොට මේ සිත පිටට ජේන්නේ නෑ. එහෙම බාහිරයට ජේන්නේ නැති බාහිරයට දැක බලාගන්න බැරි සිතක් දරාගෙන ඉන්නකොට ඒ සිතේ තිබෙන්නා වූ ස්වභාවයත් හේතුකරගෙන බාහිරයට සහ සම්බන්ධ වෙන අවස්ථා කීපයක් තිබෙනවා. අපි බාහිර ලෝකයත් එක්ක ගනුදෙනු කරන එකක් තමයි ඉන්ද්‍රිය වශයෙන් ගත්තහම ඇස. ඇසෙන් අපි සම්බන්ධ වෙනවා කනෙන් සම්බන්ධ වෙනවා නාසයෙන් දිවෙන් සම්බන්ධ වෙනවා ශරීරයෙන් සම්බන්ධ වෙනවා. ආරම්භයෙන් ලබා ගැනීම් වශයෙන් ආරම්භයෙන් එක්ක ගනුදෙනු කිරීම් වශයෙන් ඉන්ද්‍රිය ධර්මයන් එක්ක සම්බන්ධ වෙනවා. ඒ හැර වචනයෙනුත් කයෙනුත් අපි බාහිර ලෝකයත් එක්ක සම්බන්ධ වෙනවා. කායික ක්‍රියාවල් තුලින් සම්බන්ධ වෙනවා, වාචසික ක්‍රියාව තුලින් සම්බන්ධ වෙනවා. එතකොට ඒක ආකාර දෙකක්.

වාචසික වශයෙන් බාහිරයට සම්බන්ධ වෙනකොට ඒ වචන වල සමහර වෙලාවට තිබෙනවා කිලුටු තැවරිලා. ඒ වචනයේ තිබෙන යම්කිසි කිලුටක්, යම්කිසි අප්‍රසන්න ගතියක්. යම්කිසි දෙයක් ඒ ශබ්දයේ ඒ වචනයේ තැවරිලා තිබෙනවා. ඒක බාහිර ලෝකයාට ජේනවා, ඒක බාහිර ලෝකයාට දැනෙනවා. ඒවාගේම කායික ක්‍රියාවල් තුලත් තිබෙනවා යම්කිසි අප්‍රසන්න කෙලෙස් ගතියක් තැවරිලා. කාරත්වයක්, අකුසල ගතියක්, පාපී ගතියක් ඒ ක්‍රියාව තුළ තැවරිලා එතිලා තිබෙනවා. බාහිර ඥානවත්ත ලෝකයාට ජේනවා මේ ක්‍රියාව තුළ මෙහෙම දෙයක් තිබෙනවා කියලා. වෙනත් කෙනෙක් ඒක හොඳයි

හෝ නරකයි කියලා තේරුම් ගන්නේ එයාගේ ක්‍රියාවෙන්. වෙනත් කෙනෙක් නරකයි කියලා හරි හොඳයි කියලා හරි තේරුම් ගන්නේ එයාගේ වචනයෙන්. එතකොට කායික ක්‍රියාවන්ගෙන් හෝ වේවා වාචික ක්‍රියාවන්ගෙන් හෝ වේවා විතරද මේක දැන ගන්න පුළුවන් කම තිබෙන්නේ? නෑ, තව තිබෙනවා.

මිනිස්සු එක එක දේවල් ඇසෙන් බලනවා. ඒ වෙලාවේදී එයා කාටවත් ගහන්න බණින්න යන්නෙන් නෑ, කථා කරන්නෙන් නෑ. නමුත් එයා බලනවා. ඒ බලන දේවල් - ඒ බලන විදිය - ඒ ඇස හැරෙන විදිය - ඒ ඇස ගැටසෙන විදිය - ඒ ඇස හොයන දේවල් නිසා තේරෙනවා අපිට මෙයා බලන්නේ දකින්න ආසා කරන්නේ මෙන්න මේ මේ දේවල් කියලා. එතකොට එයාගේ ඒ බැලීමේ ක්‍රියාව තුළ යම්කිසි අප්‍රසන්න ගතියක් කෙලෙස් ගතියක් තැවරිලා තිබෙනවා. සමහර වෙලාවට අපි කියනවා ‘එයා බලපු තාලේ මට ඇල්ලුවේ නෑ’ කියලා. එතකොට ඒ බලපු විදියේ තිබෙනවා මොකක් හරි කිලටක් අප්‍රසන්න ගතියක්, ජරාව තැවරිවීව ගතියක්. එතකොට ඒ බැලිල්ල පිරිසිදු වෙන්න ඕනෑ, බැලිල්ල සුද්ධ වෙන්න ඕනෑ. සමහර වචන තිබෙනවා හරි අප්‍රසන්නයි. ඒ වචනක් සුද්ධ වෙන්න ඕනෑ.

අනිත් එක තමයි අසන සද්ද. අහන ඒවගෙනුත් එයා හොඳ එක්කෙනෙක්ද නරක එක්කෙනෙක්ද කියලා දැනගන්න පුළුවන්. සමහර අය පිරිත් අහනවා. පිරිත් ටිකක් අහගෙන ඉන්න වෙලාවේදී එයා පැත්තේ කවුරුහරි කථා කරන ශබ්දයක් ඇහෙනවා. එතකොට පිරිත් එක නවත්වලා ඒක අහනවා. එතකොට තේරෙනවා ඒ ඇසිල්ලේ තිබෙනවා කිලටක් කියලා. ඒ ඇසිල්ලේ මොකක් හරි අප්‍රසන්න ගතියක් ජරාව තැවරිවීව ගතියක් තිබෙනවා. ඒ ඇසිල්ලේ තිබෙනවා යම්කිසි සුද්ධ විය යුතු ගතියක්.

ඒවගේ බලන දේවල්වල, අහන දේවල්වල ගඳ සුවඳවල රසවල ස්පර්ශවල තිබෙනවා අපිරිසිදු ගති. එහෙම නම් ඒවා සුද්ධ වෙන්න ඕනෑ. දැන් මේ වචනය සුද්ධ වෙන්න ඕනෑ පිරිසිදු වෙන්න ඕනෑ, කායික ක්‍රියාවල් සුද්ධ වෙන්න ඕනෑ පිරිසිදු වෙන්න ඕනෑ, බැලීම සුද්ධ වෙන්න ඕනෑ පිරිසිදු වෙන්න ඕනෑ, ඇසීම සුද්ධ වෙන්න ඕනෑ පිරිසිදු වෙන්න ඕනෑ. ඒක නිසා මේ ලෝකයේ මිනිස්සු සමහර දේවල් අහනවා, ඒවා අහන්නේ හොඳට නොවෙයි නරකටයි. බලන්නේ හොඳට නොවෙයි, නරකටයි. ඉතින් මේ වගේ සුද්ධ වෙන්න ඕන දේවල් තිබෙනවා. සුද්ධ වෙන්න ඕනෑ කියන එකෙන් කියන්නේ අපි සුද්ධ නෑ කියන එක. ඒක නිසා ඒ සුද්ධ නැති වචන සුද්ධ කරන - සුද්ධ නැති ක්‍රියාවල් සුද්ධ කරන - සුද්ධ නැති බැලීම් සුද්ධ කරන - සුද්ධ නැති ඇසීම් සුද්ධ කරන පිළිවෙතක් බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කරනවා. අන්න ඒ පිරිසිදු කරන ක්‍රමය ඉස්සෙල්ලාම ලෝකයට සම්බන්ධ වෙන තැනින් පටන්ගෙන පිරිසිදු කරගෙන පිරිසිදු කරගෙන ඇතුලට ගිහිල්ලා ඇතුලෙන් පිරිසිදු කරගෙන ගිහිල්ලා සම්පූර්ණයෙන්ම සුද්ධ කරගන්න ක්‍රමයක් තිබෙනවා. ඒක අවස්ථා හතකදී තමයි සිද්ධ වෙන්නේ. ආන්න ඒ සුද්ධ කරගෙන යන පිළිවෙත - ඒ අවස්ථා හතකදී කරන වැඩ පිළිවෙලට - ඒ සුද්ධියට කියනවා විසුද්ධි ක්‍රම හත කියලා. සජ්ඣ විසුද්ධිය කියලා කියන්නේ ඒකයි.

අපිට සමහර ඒවා තිබෙනවා සුද්ධ කරගන්න ලේසියි වගේ. සමහර ඒවා තිබෙනවා සුද්ධ කරගන්න අමාරුයි වගේ. සමහර ඒවා තිබෙනවා එක තැනකින් සුද්ධ කරගත්තහම අර එක පාරක් වතුර පාරක් ගැඹුවහම හෝදගෙන කඩාගෙන යනවා වගේ අවස්ථාවලින් තිබෙනවා. අපි මේ වෙලාවේදී ඒ ගැන මේ පින්වතුන්ට දැනගන්න කථා කරන එක හොඳයි. මේකේ අවස්ථා හතක් තිබෙනවා කියලා කිව්වා.

1. සිල විසුද්ධිය.
2. චිත්ත විසුද්ධිය.
3. දිට්ඨිවිසුද්ධිය
4. කංඛාවිතරණ විසුද්ධිය.
5. මග්ගාමග්ගඤාණදස්සන විසුද්ධිය

6. පටිපදාඤාණදස්සන විසුද්ධිය

7. ඤාණදස්සන විසුද්ධිය

මේ විදියට විසුද්ධි හතක් තිබෙනවා. මේ හතට ක්‍රමානුකූලවයි යන්න ඕනෑ වෙන්නේ. ‘මට පළවෙනි දෙකතුන වැඩක් නෑ, කෙලින්ම ඤාණදස්සන විසුද්ධියෙන් විසුද්ධ වෙලා කෙලින්ම upgrade වෙනවා’ කියලා එහෙම සුද්ධ වෙන්න බෑ. එහෙම සුද්ධ වෙන්න යන්නේම සුද්ධ නොවන අය. ඒක නිසා බුදුරජාණන්වහන්සේගේ දේශනාවේ අනුපුබ්බ සික්ඛාවක් අනුපුබ්බ කිරියාවක් අනුපුබ්බ පටිපදාවක් තිබෙනවා. අන්න ඒ ක්‍රමයට යන්න ඕනෑ. දැන් මේ පින්වතුන් අවංක වෙන්න. තමන්ට හැම වෙලාවේදීම අවංක වෙන්න. සිල් රකින්නේ අනිත් අයට ඕන නිසා අනිත් අයට ජේන්න නොවෙයි. භාවනා කරන්නේ අනිත් අයට ඕන නිසා අනිත් අයට ජේන්න නොවෙයි. සක්මන් කරන්නේ අනිත් අයට ඕන නිසා අනිත් අයට ජේන්න නොවෙයි. තමන් තමන්ට අවංක වෙන්න. තමන්ට තමන්ගේ වචනට අවංක වෙන්න. තමන්ට තමන්ගේ කායික ක්‍රියාවට අවංක වෙන්න. තමන්ගේ සිලයට අවංක වෙන්න. තමන් තමන්ට අවංක උනාට පස්සේ මම බොරු කාරයෙක් වෙන්නේ නෑ. මම මට අවංක වූ කෙනෙක් වෙනවා. එතකොට තමයි මේක කරන්න පුළුවන් කම තිබෙන්නේ.

පළවෙනි එක අපි කිව්වේ සීල විසුද්ධිය. සීල විසුද්ධිය කථා කරන තැන හිත ගැන කථා කරන්නේ නෑ. සිතේ තිබෙන ක්ලේශයක් තමයි මේ තැන් දෙකකින් එහෙට මෙහෙට වෙන්නේ. ඒක නිසා මේ සීල විසුද්ධිය හොඳටම තිබුණහම තමයි විත්ත විසුද්ධිය ඇතිවෙන්නේ. අද කාලේ සීල විසුද්ධියයි, විත්ත විසුද්ධියයි විත්ත විසුද්ධියට තිබෙන බාධකයි ටිකක් අපි කියලා දෙනවා.

සීල විසුද්ධිය තැන් දෙකකට අදාළයි. එකක් තමයි වචනයට අනිත් එක කායික ක්‍රියාවන්ට. කයයි වචනයයි දෙක සුද්ධ කරන්නේ නාල නොවෙයි, කට හෝදලා නොවෙයි. කයයි වචනයයි දෙක සුද්ධ කරන්නේ සංවර සීලයෙන්, අවිතික්කම සීලයෙන්. හිතේ ඇතිවෙච්ච යම්කිසි කැන අදහසක් එළියට පනින තැන් දෙකක් තමයි ඔය. මේ කායික ක්‍රියා සහ වාචසික ක්‍රියාවල තිබෙන අපිරිසිදු තැන් පිරිසිදු කිරීම සඳහා සීලයක් තිබෙනවා. ඒකට කියනවා ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර සීලය කියලා. ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර සීලයේ අවස්ථා කීපයක් තිබෙනවා. ප්‍රාතිමෝක්ෂ සීලය කියනකොට ස්වාමීන්වහන්සේලාට තිබෙනවා උපසම්පදා ප්‍රාතිමෝක්ෂක සංවර සීලය. ප්‍රධාන වශයෙන් ශික්ෂාපද 227 ක් තිබෙනවා. ඒක බොහෝම කැප වෙලා රකින්න ඕනෑ. ආරක්ෂා කරන්න ඕනෑ. ජීවී ගතියක් තිබෙනවා වූ සීලත් තිබෙනවා. සාමණේර අයටත් ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර සීලයක් තිබෙනවා. ගිහි අයටත් ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර සීලයක් තිබෙනවා.

ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර සීලය කියන එක තේරුම් ගන්න. ‘පාති’ කියලා කියන්නේ ‘යොමු කරනවා’ ‘පත් කරනවා’ කියන එකයි. ඒකෙ ‘නෙය්‍ය’ ගතියක් තිබෙනවා. කුමකටද පත් කරන්නේ? මෝක්ෂයට. මෝක්ෂයට පත්කරන මෝක්ෂයට පමුණුවන මෝක්ෂයට අරගෙන යන්නා වූ යම්කිසි සීලයක් ඇත්ද අන්න ඒකට කියනවා ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර සීලය කියලා.

එතකොට බලන්න පංච සීලයේ තිබෙනවා සතුන් මැරීමෙන් වැලකී සිටීම. සතුන් මැරීමෙන් වැලකී සිටින්න කරුණාව අවශ්‍යයි. ද්‍රව්‍ය අවශ්‍යයි. ඒ කරුණාව මුල් කරගෙන ද්‍රව්‍ය මුල් කරගෙන තමයි අවි ආයුධ පාවිච්චි කිරීමෙන් බැහැර වෙන්නේ. ගල් මුල් මුගුරු පාවිච්චි කිරීමෙන් බැහැර වෙන්නේ. එතකොට සතුන් මැරීමෙන් වළකිනවා. එවැනි කෙනා විසාල පිරිසකට අභය දෙනවා කියලා බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කළා. ඊළඟට සොරකම් කිරීමෙන් වළකිනවා. එවිට විස්වාසවන්ත කම ඇති කරනවා, ලෝභය නැති කරනවා. සොරකම් කරන්නේ ලෝභකම හින්දා. සතුන් මරන්නේ ද්වේශය මුල් කරගෙන. එතකොට ද්වේශයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙන සතුන් මැරීමෙන් වැළකීම - ලෝභය පදනම් කරගෙන සොරකම් කිරීමෙන් වැළකීම - ලෝභය තණ්හාව ආසාව මුල් කරගෙන සිද්ධ වෙන වරදවා හැසිරීමෙන් වැළකීම - මෝහයෙන් ලෝභයෙන් යුක්ත වෙච්ච බොරු කීමෙන් වැළකීම - මූලාවට

හේතුවන සුරාපානය කිරීමෙන් වැළකීම. මේ කියන්නා වූ කරුණු 5 හෙන් වැළකිලා සිලය පුරුදු කිරීමෙන් නිවන් දකින්න පුළුවන්ද? පුළුවන්. ඒක නිසා පංච සිලයත් ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංචර සිලයක් වෙනවා. ඒක නිසා තමයි බුදුරජාණන්වහන්සේ පංච සිලය අගේ කරලා දේශනා කළේ. කුඹුරු වැඩ කරගෙන වෙළඳාම් කරගෙන ඉන්න මිනිස්සුන්ට ඒවත් කරගෙන පරෙස්සමෙන් නිවනටත් යන්න පුළුවන් වැඩ සටහනක් මේ පංච සිලය තුළ තිබෙන නිසා තමයි මිනිස්සුන්ට මේක ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංචර සිලයක් වෙන්නේ.

දැන් මෙහෙම බලන්න. පන්සිල් රැකලා දිව්‍යලෝකයේ ගිය අය ඉන්නවා. පන්සිල් රැකලා සම්පත් ලබාගත් අය ඉන්නවා. ඒ කියන්නේ දිව්‍යලෝක අනුගාමී සිලයක් මේ පංච සිලය. ඒක නිසා පංච සිලයේ වටිනාකම හොඳට දැනගෙන ඒ සිලය නිවන් පතා ආරක්ෂා කළොත් ඒකාන්තයෙන්ම ඒක ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංචර සිලයක් වෙනවා. ඒක නිසා අඩු තක්සේරුවක් හැල්ලුවක් නැතුව මේ සිලය ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංචර සිලයක් ලෙස සලකන්න ඕනෑ. ඒ සිලය ගිහි අයට ප්‍රමාණවත්. ඊට වඩා පුළුවන්නම් හොඳයි.

පන්සිල් හොඳටම රැකලා පුරුදු උන කෙනා ඊට පස්සේ තමන්ගේ ජීවිතයට තව කරුණු ටිකක් එකතු කරගන්නවා. එයා හිතනවා ‘මගේ ජීවිතෙන් දවසක් දෙකක් මම මේ පැළඳගෙන ඉන්න මාල කරාබු ගලවලා තබනවා - මම දොළහෙන් පස්සේ ආහාර ගැනීමෙන් වැළකිලා ඉන්නවා - මම උස අසුන් මහා අසුන් පාවිච්චි කිරීමෙන් වළකිනවා’ කියලා මෙයා අල්පේච්ඡතාවය පුරුදු කරනවා. එතකොට එයා පංච සිලයට තවත් ටිකක් එකතු කරලා සිලය අටක් කරලා රකිනවා. එතකොට අට සිලයත් ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංචර සිලයක් වෙනවා. මේ විදියට අට සිල් සමාදන් වෙමින් පුරුදු කරන කෙනාට හිතෙනවා තවත් සිල් පදයක් රකින්න පුළුවන් කියලා එයා දස සිලය සමාදන් වෙනවා. දසසිල් රකින කෙනා මුදල් පරිහරණයක් නෑ. මුදල් වලට ලෝභයක් නෑ. මේ සිල තුනම අයිති ගිහි පින්වතුන්ටයි.

ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංචර සිලය

- 1. පංච සිලය
  - 2. අට සිලය
  - 3. දස සිලය
- } ගිහි සිලය

දැන් මෙහෙම හිතලා බලන්න. ඕක්ලන්ඩ් වල ඉඳලා වෙලිංටන් වලට යනවානම් ක්‍රම කීපයක් තිබෙනවා. එකක් තමයි කෝච්චියෙන් යන්න පුළුවන්, කෝච්චියට වෙනම පාරක් තිබෙනවා. ඒකෙ වෙත වාහන යන්නෙත් නෑ. ජලේන් එකෙන් යන්නත් පුළුවන්. බස් එකෙන් යන්නත් පුළුවන්. තමන්ගේ වාහනේක යන්නත් පුළුවන්. ඊට අමතරව මෝටර් බයිසිකලයක යන්නත් පුළුවන්. නැවෙන් යන්නත් පුළුවන්. සාමාන්‍ය බයිසිකලයක යන්නත් පුළුවන්. නමුත් බලන්න මේ වෙනස් වෙනස් වාහන වලින් ගමන් කිරීමේදී ගතවෙන කාලය සහ පහසුකම් අතර වෙනසක් තිබෙනවා. අන්න ඒ වගේ මේ කියන්නා වූ සිල තුනේ තිබෙනවා වේග තුනක්. ඒක නිසා පංච සිල ප්‍රතිපත්තියෙන් යනවාට වඩා හයියෙන් යන්න පුළුවන් අට සිල් වලින්. අට සිල් වලට වඩා හයියෙන් යන්න පුළුවන් දස සිලයෙන්. ඒකට හේතුව, අට සිල් වලට එතකොට එයා ලෝභය අඩුකරන්න ඕනෑ. එයාට ලෝභය තියාගෙන සිල් රකින්න බෑ. ඇඟ සරසනවා කියන එක ලෝභයක්. මාල කරාබු දාන්නේ ලෝභය නිසා. මල් මාලා දාන්නේ ලෝභය නිසා. සුවඳ විලවුන් ගල්වන්නේ ලෝභය නිසා. මාලාගන්ධ විලේපන ධාරණ මණ්ඩන විභූසනට්ඨානා කියන මේවා කරන්නේ ලෝභය නිසා. අට සිලයට එතකොට ලෝභය බිහිනවා. එතකොට නිවනට යනගමන වේගවත්. දස සිලයට යනකොට තවත් අඩු වෙනවා. සල්ලි වලට මිනිස්සු හරි ලෝභයි. පාරේ වැටිලා තියෙන ඩොලර් එක පාවා කකුලෙන් පාගලා කකුල කහන විදියට අරගන්නවා. මිනිස්සු සල්ලි වලට නොකරන දෙයක් නෑ. මිනී මරණවා සල්ලි වලට, හොරකම්

කරනවා, කුඩු බිස්නස් කරනවා, කේලම් කියනවා, බොරු කියනවා. ඔය වගේ ගොඩක් දේවල් සිද්ධ කරනවා. මුදල් වලට තිබෙන ලෝභය අඩු කරනම දසසිල් සමාදන් වෙන්න පුළුවන්. ඒක නිසා දසසිලයේ තිබෙනවා අට සිලයට වඩා වේගවත් ගතියක්. ඊටත් වඩා වැඩියෙන් යන්න ඕනෑ නම් සාමාන්‍යේර දස සිලය සමාදන් වෙන්න ඕනෑ. ඒකට කියනවා නෙකබමම සිලය කියලා.

ගිහි දස සිලයෙන් සාමාන්‍යේර දස සිලයෙන් වෙනස් කම තමයි ගිහි දස සිලයේදී ගිහි මිනිස්සුන්ගේ කෙලෙස් තිබෙන ඇඳුමක් ඇඳගන්න පුළුවන්. කොණ්ඩේ කපන්න නීතියක් නෑ. ඒක නිසා දස සිලය රකින එක්කෙනාට කොණ්ඩය තිබුණාට ප්‍රශ්නයක් නෑ ඇඳුමක් කියලා ප්‍රශ්නයක් නෑ. නමුත් සාමාන්‍යේර සිලය ගන්න යනකොට එයාට ජීවිතිය වෙනස් කරන්න සිද්ධ වෙනවා. සිවුරක් ඕනෑ. කොණ්ඩේ කපන්න ඕනෑ. කෙස් ගාන්න ඕනෑ. පාත්තරේකින් වළඳන්න ඕනෑ. ගිහි ජීවිතියේ තිබෙන පරිෂ්කාර ටික ඔක්කෝම අයින් කරන්න ඕනෑ. මහණ වෙනකොට එහෙමයි. සාමාන්‍යේරයන් වහන්සේගේ සිලය සමාදන් වෙන්නේ උපසම්පදා ස්වාමීන්වහන්සේ නමක් ළඟ. ගිහි කෙනාගේ දස සිලය සවාමීන් වහන්සේ කෙනෙක් ළඟ හෝ තමන්ට හෝ සමාදන් වෙන්න පුළුවන්. දැන් බලන්න සාමාන්‍යේර දස සිලයට යනකොට හැඩ වැඩ කරපු කෙස් ටික ඔක්කෝම කපලා දානවා. හැඩ වැඩ කරපු ඇඳුම් සියල්ල වෙනස් කරලා දානවා. සිවුරක් සංවරව ඇඳ ගන්නවා. මේ වෙනකොට ලෝභය ගොඩක් ගිහිල්ලා. කොණ්ඩේට තිබෙන හැඩ වැඩ කිරීම් ඔක්කෝම කොණ්ඩේ කපනකොටම ගිහිල්ලා. ගිහි ඇඳුම් වෙනස් කරනකොට හැඩ වැඩ ඔක්කෝම ගිහිල්ලා. ඒක නිසා එතැන තිබෙනවා තවත් වේගවත් ගතියක්. එතැන ලෝභය නැති කරන තැනක්. ඒක නිසා සාමාන්‍යේර දස සිලය කෙලෙසුන්ගෙන් නික්මී යන ඉතාමත්ම බලවත් සිලයක්. තවත් සේබියා ශික්ෂාපද ගොඩක් තිබෙනවා සංවර වෙන්න. ඒක නිසා මේ හතරම ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර සිල. ආජීව අෂ්ඨමක සිලයත් ගිහි සිලය යටතට එකතු කරන්න පුළුවන්.

- 1. පංච සිලය
  - 2. අට සිලය
  - 3. දස සිලය
- } ගිහි සිලය

ආජීව අෂ්ඨමක සිලය

4. සාමාන්‍යේර දස සිලය. (නෙකබමම)

එම නිසා මේ හතරම ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර සිලයි.

ඊට පස්සේ තිබෙනවා උපසම්පදා සිලය. උපසම්පදා සිලය තමයි ඉහළම සිලය. ඒකට වාහනේක උපමාවක් ගත්තොත් ජෙට් එකක යනවා වගේ කියලා කියන්න පුලුවන්. එතකොට ඉක්මනට යන්න පුළුවන්. ඒකේදී සංවරව ඉන්න ඕනෑ. ඒක ගැන මෙහෙම හිතලා බලන්න. බස් එකක යනකොට හිටගෙන යන්න පුළුවන්, කිව්වොත් නවත්වන්න පුළුවන්. කෝච්චියක යනකොට පොඩ්ඩක් නැගිටලා එහෙට මෙහෙට ඇවිද ඇවිද යන්න පුළුවන්. නමුත් ජලේන් ඒකෙ යනකොට අනිවාර්යෙන්ම belt එක දාගෙන ඉන්න ඕනෑ, විශේෂ සංවරයක් තිබෙන්න ඕනෑ. අන්න ඒවගේ උපසම්පදා සිලයට ගියහම ඊටත් වඩා සංවරවීම් ගොඩක් තිබෙනවා. ඒක නිසා මේ කියපු සිල ඔක්කෝම යන වේගයේ හැටියට වෙනස්කම් තිබෙනවා. ශක්තියේ හැටියට වෙනස් කම් තිබෙනවා. නමුත් මේ සියල්ලම ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර සිල. ‘මම මේ දේ කරනවා’ කියලා පොරොන්දු වෙලා සමාදන් වෙලා රකින සිල වලට කියනවා ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර සිල කියලා.

දැන් අපි කයයි වචනයයි දෙක සංවර කරගෙන ඉන්නවා. වැරදි වැඩ කරන්නේ නෑ. හොර බොරු වංචා මුකුත්ම නෑ. මේ වැඩේ නිසා සිතට බරකුත් නෑ. සිතට ලෝභය එන එක වළකිනවා. ලෝභය ආවත් පාලනය කරන්න පුළුවන්. නමුත් අපි මේ ලෝකයට සම්බන්ධ වෙන තවත් එකක් තිබෙනවා. ඒ තමයි ඇසෙන් සම්බන්ධ වෙනවා. අපි ලෝකයේ තිබෙන දේවල් බලනවා. ඒක නිසා කියනවා ඉන්ද්‍රිය සංවර සීලය තිබෙන්න ඕනෑ කියලා. ඉන්ද්‍රිය 5 හට සමාදාන සීලයක් නෑ. ඒ කියන්නේ 'රූප බැලීමෙන් වැළකී සිටීමේ ශික්ෂාපදය සමාදන් වෙමි' කියලා ශික්ෂාපදයක් නෑ. ඒක සිහියෙන් කරන්න ඕන වැඩක්.

අද කාලේ ගොඩක් අයට තිබෙන ප්‍රශ්නයක් තිබෙනවා. ඉන්ද්‍රිය සංවර සීලය හදාගන්න නම් නරක දේවල් බලන්න හොඳ නෑ, නරක දේවල් අහන්න හොඳ නෑ, නරක දේවල් විදින්න හොඳ නෑ, නරක දේවල් රස විදින්න හොඳ නෑ, නරක දේවල් ස්පර්ශ කරන්න හොඳ නෑ. මේ පහ සංවර උනේ නැත්නම් ඇතුළත boil වෙනවා වැඩියි. කෙලෙස් උතුරනවා වැඩියි. කෙලෙස් හටගන්නවා වැඩියි. කෙලෙස් වලින් කැකෑරෙනවා වැඩියි. අපි බොරු කියන්නේ නැති බව හැබෑව. නමුත් ඇතුළත cool නෑ. සත්තු මරන්නේ නැති බව හැබෑව. නමුත් ඇතුළත cool වෙන්නේ නෑ. ඇතුළත boil වෙනවා. අපේ සීලය තිබෙන බව හැබෑව. කිසිම මනුස්සයෙකුට කරදර හිරිහැර කරන්නේ නෑ. හොරකම් කරන්නෙත් නෑ. නමුත් සිත සංවර වෙලත් නෑ. ඒක නිසා මේ ඇතුළත තිබෙන කෙලෙස් ධර්මයන්ට නිවරණ ධර්මයන්ට එන්න තව හේතුවක් තිබෙනවා. සීලය කැඩෙන්නත් ඒක හේතු වෙනවා. ඒ තමයි ඉන්ද්‍රිය සංවර සීලය නැති කම.

මිනිස්සු යනවා clubs වලට. ඒවාට ගියහම ඉන්ද්‍රිය අසංවර වෙනවා. ඒක නිසා එවැනි ඉන්ද්‍රිය අසංවර වෙන තැන්වලට නොයා ඉන්නවා. ඒත් ඉන්ද්‍රිය අසංවර වෙනවා, ඒ තමයි උදේ පාන්දරට අපි හිතමු ප්‍රවෘත්ති අහනවා කියලා. ප්‍රවෘත්ති වල වැඩිපුර තිබෙන්නේ ප්‍රවෘත්තියට වඩා කෙලෙස් මිශ්‍ර දේවල්. දැන් ප්‍රවෘත්ති වල බොරුත් වැඩියි. නමුත් ඒ ගොල්ලෝ බොරු කිව්වොත් ඒ අයට. කේලම් කිව්වොත් ඒ අයට. අපි ඒක අහගෙන ඉන්නකොට මගේ සිතට මොකක්ද වෙන්නේ කියලා බලන්න ඕනෑ. මගේ සිත දැවෙනවාද cool වෙනවාද කියලා බලන්න ඕනෑ. හොඳට සිතලා බලන්න සමහර බණ උනත් තිබෙනවා ඒවා ඇහුවහමත් නැති කෙලෙස් ඇතිවෙනවා, වකිතය ඇතිවෙනවා, ශ්‍රද්ධාව නැතිවෙනවා, විස්වාසය නැති වෙනවා, දෘෂ්ඨිගත වෙනවා. ඒක නිසා අපිට ඉන්ද්‍රිය සංවර සීලය තිබෙන්න ඕනෑ.

ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර සීලයෙන් කය වචනය සංවර කරගන්නවා. ඉන්ද්‍රිය සංවර සීලයෙන් ඇස කන නාසය දිව ශරීරය සංවර කර ගන්නවා.

ඊළඟට තව කෙලෙස් ඇතිවෙන එකක් තමයි කෑම. කෑම සම්බන්ධයෙන් අපිට පුදුම විදියට තණ්හාවක් ඇති වෙනවා. බඩගිනි වැඩි උනහමත් කෑම තෘෂ්ණාව වැඩි වෙනවා. අවස්ථාවෙන් අවස්ථාවටත් ඒක වැඩිවෙනවා. මම දැකලා තිබෙනවා හොඳට තණකොළ තිබෙන තැනක තණකොළ කන හරක් වෙන හරකෙක් ඇවිල්ලා කනවානම් එයා ගිහිල්ලා සැර දාලා ඇනලා එළවනවා. බල්ලොත් ඒවගෙයි. ඒක නිසා කියනවා කෙලෙස් නසන්න ප්‍රතිපදාවක් හැටියට ආහාරය ප්‍රමාණයට ගන්න ඕනෑ කියලා. ඒකට කියනවා පමණ දැන ආහාර ගැනීම කියලා. භාවනා කරන අයට නම් කියන්නේ බත් පිඬු හතර පහකට ඉඩ තියලා නවත්වලා ඉතුරු ටික වතුරෙන් පුරවන්න කියලා. එතකොටයි භාවනා කරන අයට පහසු වෙන්නේ. නැත්නම් භාවනා කරන්න අමාරුයි.

ඊළඟට ජාගරියානුයෝගය.

ඇත්තටම සීල විසුද්ධියේ තිබෙන්නේ ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර සීලයයි. නමුත් ඉන්ද්‍රිය සංවර සීලය - ආහාරයේ පමණ දැන වැළඳීම - ජාගරියානු යෝගය ඒකට සම්බන්ධයි.

1) සීල විසුද්ධිය = ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංචර සීලය

ඉන්ද්‍රිය සංචර සීලය

ආභාරයේ පමණ දැන වැළඳීම

ජාගරියානු යෝගය (නිදි මැරීම. මෙය වීර්ය වැඩීමක් වෙනවා)

මෙන්ම මේ විදියට පිළිපදින කොට සීලයෙන් සුද්ධ වෙනවා. මේ විදියට යනකොට තමයි චිත්ත විසුද්ධියට පාර හැදෙන්නේ.

චිත්ත විසුද්ධිය කියලා කියන්නේ කාමච්ඡන්ද - ව්‍යාපාද - ටීනම්ද්ධ - උද්ධච්ච කුක්කුච්ච - විචිකිච්ඡා කියන නිවරණ ධර්මයන්ගෙන් සිත පිරිසිදු කර ගැනීම. සිත පිරිසිදු කරගැනීමේදී ප්‍රධාන වශයෙන් අවස්ථා 4 ක් තිබෙනවා. සමාපත්ති එක්ක ගත්තහම දීර්ඝ විස්තරයක් තිබෙනවා.

2) චිත්ත විසුද්ධිය :

- 1. ප්‍රථම ධ්‍යානය
- 2. දුතිය ධ්‍යානය
- 3. තතිය ධ්‍යානය
- 4. චතුත්ථ ධ්‍යානය

මේ ධ්‍යාන වලට එනකොට නිවරණ නෑ. මේ ධ්‍යාන අවස්ථාවේ සිත පවත්වන්න ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංචර සීලය - ඉන්ද්‍රිය සංචර සීලය - ආභාරයේ පමණ දැන වැළඳීම - ජාගරියානු යෝගය ආදිය බලපානවා.

සීල විසුද්ධිය නැතුව චිත්ත විසුද්ධිය එන්නේ නෑ. බුදුරජාණන්වහන්සේගේ දේශනාවේ හරිම පිළිවෙලක් තිබෙනවා.

දැන් මේ කෙනාගේ කය සංචරයි. වචනය සංචරයි. ඉන්ද්‍රිය සංචරයි. ආභාර වලට ලෝභ කමක් ඇතිවෙන්නේ නෑ. ජාගරියානුයෝගය තිබෙනවා. සිතත් පිරිසිදුයි. (මෙතැනදී කියන්නේ කැම කන්න එපා කියන එක නොවෙයි. ප්‍රමාණය දැනගෙන ආභාර ගන්න කියලා තමයි කියන්නේ). සමහර ආභාර තිබෙනවා ටිකක් ගත්තත් බරයි. ඒවගේ දේවල් දවල් කාලයට හොඳයි. බුදුරජාණන් වහන්සේත් ටිකක් වැඩිපුර වළඳනවා කියලා තිබෙනවා දුර ගමනක් යන්න තිබෙනවා නම්.

3. දිට්ඨි විසුද්ධිය.

මේක විශේෂයි. මේ මිනිස් සිත කිලුටුවෙලා, හිර වෙලා, ආවරණය වෙලා, තර වෙලා තිබෙනවා ලෝකයේ තිබෙන්නා වූ දේවල් එක එක දෘෂ්ඨි වලින් බාර අරගෙන. සත්වයෝ කියන දෘෂ්ඨියෙන්, ආත්මයක් කියන දෘෂ්ඨියෙන්, පුද්ලයෙක්, දෙවියෙක් කියන්නා වූ දෘෂ්ඨිවලින් අරගෙන තිබෙනවා. මේවා සදාකාලිකයි කියන සාස්වත දෘෂ්ඨියෙන් අරගෙන තිබෙනවා. ඊළඟට නැතිවෙනවා කියන දෘෂ්ඨියෙන් අරගෙන තිබෙනවා. විශේෂයෙන්ම තිබෙන දේවල් තිබෙන හැටියට නැතුව නැති දෙයක් තිබෙනවා කියලා සත්ව පුද්ගල ආත්ම දේව මනුස්ස ආදී ලෙස අරගෙන තිබෙනවා. අන්න ඒක දෘෂ්ඨියක්. ඒ දෘෂ්ඨිය හරි බාධකයක්. ඒක නිසා තමයි මේ ඔක්කොම හිරවෙලා ඉන්නේ. ඒ දෘෂ්ඨිය නැති වෙන්න ඕනේ නම් මෙහි තිබෙන රූපයෝ වෙනම දැන ගන්න ඕනෑ. නාමයෝ වෙනම දැන ගන්න ඕනෑ. නාම රූප දෙක වෙන වෙනම, වෙන වෙනම ප්‍රධානවම හඳුනා ගත්තහම නාම රූප ධර්ම දෙක වෙන වෙනම දැන ගත්තහම ආත්ත එදාට තමයි එයාගේ දෘෂ්ඨිය සුද්ධ උනා බවට පත් වෙන්නේ. ඒ නැතුව මේක වෙන්නේ නෑ. ඒකයි අපි නාම ධර්ම වෙනම උගන්නනවා, රූප ධර්ම වෙනම උගන්නනවා. නාම වෙනම දැනගන්න උදව් උපකාර කරනවා. රූප වෙනම දැන ගන්න උදව් උපකාර කරනවා. නාම රූප ධර්මයන් පරිච්ඡේද කරලා වෙන් කරලා කොටස් කරලා දැන හඳුනා ගන්නවා. අන්න ඒ නාම රූප පරිච්ඡේද ඥානය ඇති උනහම තමයි දෘෂ්ඨියෙන් සිත සුද්ධ වෙන්නේ.

මේ දිවියි විසුද්ධිය එක සැරේම ඇති කරගන්න බෑ. ඒකට හරි ගොඩක් වැඩ කරන්න ඕනෑ. බණ අහන්න ඕනෑ. භාවනා කරන්න ඕනෑ. මෙනෙහි කරන්න ඕනෑ. සප්ඤ්ඤා කරන්න ඕනෑ. නාම ගැන වෙනම කථා කරන්න ඕනෑ. රූප ගැන කථා කරන්න ඕනෑ. අපි පයවි ආපෝ තේජෝ වායෝ කියලා කියලා දෙන්නේ, ඒවගේම උපාදාය රූප ගැන වෙනම කියලා දෙන්නේ ඔය දෘෂ්ඨිය සුද්ධ කරගන්නයි. ඊළඟට නාම ධර්ම ගත්තොත් වේදනා සංඥා සංඛාර විඤ්ඤාණ විත්ත වෛතසික හැටියට කියලා දෙන්නේ, එක එකක් පාසා මෙහෙම රංචු හැටියට තිබෙනවා කියලා, කියලා දෙන්නේ දිවියි විසුද්ධිය ඇතිකර ගැනීමට. දිවියි විසුද්ධිය ඇතිකර ගන්නවා කියන එක ලේසි නෑ. සමහර අය ඉන්නවා නාම රූප හඳුනා ගන්න උත්සාහ කරන්නේ නෑ. ඉක්මනට සෝවාන් වෙන්න නිවන් දකින්න හරි උනන්දුවක් තිබෙනවා. එහෙම සෝවාන් වෙන්න පුළුවන්කම තිබෙන්නේ මේ ගැන පිරිසිදු හැඟීමක් ඇතිකර ගත්තට පස්සේ. දිවියි විසුද්ධිය ඇතිකර ගත්තට පස්සේ එයා කෙලෙස් නැති කරලා නැති උනත් මේ ලෝකයේ තිබෙන දේවල් බාර ගන්නේ නෑ.

දිවියි විසුද්ධියේදී තිබෙන්නේ එයා මේ ලෝකයේ තිබෙන දේවල් නාම රූප හැටියට දකිනවා. ඒ කිසි දෙයක් එයා සත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් හැටියට බාර ගන්නේ නෑ. මේ ලෝකයේ දේවල් අපි බාර අරගෙන තිබෙන්නේ එක එක ගොඩවල් හැටියට. ඒවා බෙදලා බැලීමේ හැකියාව තිබෙන්න ඕනෑ. ඒක නිසා තමයි ඒ දිවියි විසුද්ධිය හදලා දෙන්න තමයි ඇස - කන - නාසය - දිව - ශරීරය - රූප - ශබ්ද - ගන්ධ - රස - ස්පර්ශ - ධර්ම කියලා වෙන් වෙන් වශයෙන් කියලා දෙන්නේ. ඊට පස්සේ රූප - වේදනා - සංඥා - සංඛාර වෙනම කියලා දෙන්නේ දිවියි විසුද්ධිය හදාගන්න. වක්ඛු ධාතු - රූප ධාතු - වක්ඛු විඤ්ඤාණ ධාතු වශයෙන් ධාතු සවභාවයෝ 18 ක් විස්තර කරලා දෙන්නේ නාම රූපයෝ වෙන වෙනම හඳුනා ගන්න. ඒක නිසා මේකට හරියට උත්සාහවත් වෙන්න ඕනෑ. ගොඩක් වැඩ තිබෙනවා දෘෂ්ඨි විසුද්ධිය ඇති කරගන්න. ඊට පස්සේ ඉස්සරහට යන ඒවාට ඒක පහසුවක් වෙනවා. දිවියි විසුද්ධිය ඇති කරගන්න හේතුවෙන ගොඩක් කරුණු අපි කියලා දුන්නා. නමුත් ඒක ඉවර නෑ. ඒකෙ තව ගොඩක් ලොකු පරාසයක් තිබෙනවා, අතීත අනාගත වර්තමාන වශයෙන් මෙනෙහි කිරීමට.

දිවියි විසුද්ධිය = නාම රූප ධර්මයන් වෙන වෙනම පැහැදිලිව අවබෝධ කර ගැනීම.

නාම රූප පරිච්ඡේද ඥානයට පත්වෙන කොට මේ දැනුම සම්පූර්ණ වෙනවා. දිවියි විසුද්ධිය හදාගෙන නාම රූප ධර්මයන් තේරුම් අරගෙන යනකොට පොඩි පොඩි බාධක එනවා. අමුතු විදියකට කෙලෙස් හැසිරෙන්න පටන් ගන්නවා. ඒ කෙලෙස් හැසිරෙන්නේ නරක විදියට නොවෙයි. ඒකයි භායනක. සත්තු මරන්න හිතෙන්නේ නෑ සොරකම් කරන්න හිතෙන්නේ නෑ. ඒ කෙලෙස් වෙන ස්වරූපයක් ගන්නවා. දැන් බලන්න, හිතේ නිවරණත් නැත්නම් කෙලෙසුත් නැත්නම් ඒ සිතේ තිබෙනවා අමුතු පැහැපත් ගතියක්, ආලෝකමත් ගතියක්, සිහිය ගතියක්, උද්යෝගාමත් ගතියක්. අන්න ඒ ධර්ම වල සිත අල්ලනවා. දැන් අමුතු විදියක වීර්යක් තිබෙනවා. එතකොට හිතෙනවා ‘මට ඉස්සර මේ වීර්ය තිබුණේ නෑ. දැන් මට වීර්ය ඇවිල්ලා තිබෙනවා, ඒක නිසා මේක අනිවාර්යෙන්ම ධර්ම අවබෝධයත් එක්ක ආපු එකක් කියලා’ එයා තීරණයකට යනවා. ඒවට තමයි උපක්ලේෂ ධර්ම කියන්නේ.

4. කංබාවිතරණ විසුද්ධිය = නාම රූප ධර්මයන්ගේ හේතු සහ ප්‍රත්‍යය ධර්මයන් දැන ගැනීම.

අපිට මේ ශරීරයක්, නාමයක්, රූපයක් ඇතිවෙලා තිබෙනවා. ඒකට හේතුව මොකක්ද, ඒක පවතින්නේ ඇයි? මේක මතු කරලා දෙන තණ්හාව අවිද්‍යාව උපාදානය කර්මය ආහාර මෙන්න මේවා පිළිබඳව සොයන, පටිච්චසමුප්පාදයට ගලපලා බලන එකට කියනවා කංබාවිතරණ විසුද්ධිය කියලා. එතකොට සැකයක් නෑ. ඒක හේතුවකින් හටගත්ත දෙයක් කියලා දැන ගන්නවා. මේ හරියට යනකොට තමයි උපක්ලේෂ ඇතිවෙන්නේ. ආලෝකය - ප්‍රීතිය - පස්සද්ධිය - විරිය - සතිය - ප්‍රඥාව - ශ්‍රද්ධාව වගේ

දේවල් ආවට පස්සේ ඒ ධර්ම වල සිත පොඩ්ඩක් අල්ලන ගතියක් තිබෙනවා. එහෙම උනාට පස්සේ සමහර තැන් වලදී ඒ සිත හිර වෙනවා. විත්ත සමාධිය ඇතිඋන මාත්‍රයෙන්, ආලෝකය ඇති උන මාත්‍රයෙන් ඒවාට අහු වෙන්නේ නැතුව හොඳට සිත හසුරුවාගෙන යන ගතියට කියනවා මාර්ගයයි අමාර්ගයයි දැන ගන්නවා කියලා = (මග්ගාමග්ගඤාණදස්සන විසුද්ධිය)

5. මග්ගාමග්ගඤාණදස්සන විසුද්ධිය = උපක්ලේෂයන්ගෙන් සිත පිරිසුදු කර ගැනීම.

අපේ සිතේ පොඩි සන්සුන් ගතියක් ඇති උනමෙන්ම සිත බහිනවා තීරණවලට. ඒක තමයි සිතේ හැටි. ඒක මෙතැනට එන්න කලින් සිද්ධ වෙනවා. ප්‍රායෝගිකව බැලුවහම අපි ඇස් පියා ගත්තහම මුණ ඉස්සරහ කළුවර කාමරයකට ගියා වගේ හැඟීමක් ඇතිවෙනවා. ඒක හැම එක්කෙනාටම තිබෙනවා. අපි ඒක දිහා බලාගෙන ඉන්නකොට හොඳට හිතලා බලන්න ඕකට රාගයක් ඇතිවෙන්නෙන් නෑ. ආසාවක් ලෝභයක් ඇතිවෙන්නෙන් නෑ. ඒකත් එක්ක තරඟ වෙන්නෙන් නෑ. ඒක දිහා හොඳට බලාගෙන ඉන්නකොට අපිට තේරෙනවා අපි ඒකට ආසාවක් ලෝභයක් ඇත්තෙන් නෑ, ඒකට බැඳීමක් නෑ, තරඟවකුත් නෑ, ඊර්ෂ්‍යා කරන්නෙන් නෑ, මාන්තයකුත් නෑ. එතකොට හිතෙනවා නිවන් දැක්කා වගේ කියලා. ඔහොම ඉන්නකොට නිස්කලංක සමාපත්ති ගතියක් හැඟෙනවා. එතකොට එයා තීරණයකට යනවා ඒක තමයි එයා පතාගෙන ආපු තැන කියලා.

හොඳට හිතන්න, ඕක අවබෝධ කරගන්න නම් ඊට කන්නේ නැතුව සිල් සමාදන් වෙච් අරණය ගානේ ගිහිල්ලා ඕවා කරන්න ඕනෑ නෑ. කොතැනක හරි වැඩිවෙලා ඇස් දෙක පියාගන්න නම් හරි. ඔය බොහෝ අය මාර්ග එල ලබාදෙන්නේ ඔන්න ඔතැනට තමයි. මට එක්කෙනෙක් කිව්වා බොහෝ අයට ඕක තමයි කියලා තිබෙන්නේ කියලා. ඔය වගේ ගොඩක් අය ඉන්නවා. ඔතැනට ගිහිල්ලා හිරවෙලා, ඔතෙන්නට යම්කිසි තත්ව දීලා ඇස්දෙක පියාගෙන ඉන්න හුරු වෙච්ච ගොඩක් කට්ටිය ඉන්නවා.

එතැනදී සමහරු හිතා ගන්නවා ප්‍රථම ධ්‍යානය කියලා. සමහරු හිතා ගන්නවා ඒක ද්විතීය ධ්‍යානය කියලා. සමහරු හිතා ගන්නවා විමුක්තිය කියලා. සමහරු හිතා ගන්නවා නිවන කියලා. හිතපු හිතපු එක එතැන වැටෙනවා. එළියක් කියලා හිතුවොත් එළිය වැටෙනවා. රතුපාට කියලා හිතන්න ගියොත් රතුපාටට බරව ජේනවා. හිතෙන් දාන අදහස screen එකේ වගේ ජේනවා. අපිට කවුරුහරි කිව්වොත් ඔතන දෙවිකෙනෙක් වගේ කෙනෙක් ඉන්නවද කියලා එතකොට හිතෙන් මැවිලා ඒක ඒ මුණ ඉස්සරහ තිබෙන screen එක වගේ තැන ජේන්න පටන්ගන්නවා. Hypnotism වලත් උගන්නවා ඔය වගේ තැනකට ගිහිල්ල හිත හසුරුවන්න. ඔන්න ඔය වගේ තැන් වලදී මුලාවෙනවා. ඔය වගේ අපි හිතාගෙන හිටියේ නැති දෙයක් අපිට කවුරුහරි හඳුන්වා දුන්න ගමන්ම අපි ඒක ග්‍රහණය කර ගන්නවා.

හොඳට සරලව හිතන්න බලන්න, ඔය වගේ දේකට බුදුරජාණන්වහන්සේ වැඩිලා එහෙට මෙහෙට ගිහිල්ලා අනාපානසතිය වගේ දෙයක් වඩන්න කියලා කියන්න අවශ්‍යයිද කියලා. එහෙම නම් බුදුරජාණන්වහන්සේට තිබුණා “මහණෙනි ඔහොම වාඩිවෙලා ඇස් දෙක පියාගන්න, ඔතැන රාගයක් තිබෙනවාද දෝසයක් තිබෙනවාද මෝහයක් තිබෙනවාද කියලා බලන්න” කියලා කියන්න. නමුත් බුදුරජාණන්වහන්සේ මුලා වීම අගය කළේ නෑ. මේ මග්ගාමග්ගඤාණදස්සන විසුද්ධිය කියලා කියන්නේ ශ්‍රද්ධාවට ප්‍රඥාවට ආලෝකමත් ගතියට ආදී දස උපක්ලේශයන්ට මුලා නොවී එයින් මිදීම.

6. පටිපදා ඤාණදස්සන විසුද්ධිය

- 1) භංගානුපස්සනාව
- 2) භයතුපට්ඨාන ඤාණය
- 3) ආදීනව ඤාණය
- 4) නිබ්බිදා ඤාණය
- 5) මුඤ්චිතුකම්මතා ඤාණය
- 6) පටිසංඛාන ඤාණය
- 7) සංඛාර උපේක්ඛා ඤාණය
- 8) වුට්ඨානගාමීනි ඤාණය
- 9) අනුලෝම ඤාණය
- 10) ගෝත්‍රභූ ඤාණය

මෙන්ම මේ පටිපදාඤාණදස්සන විසුද්ධි අවස්ථාවේදී තමයි විදර්ශනා ඥාන සකස්වෙන්නේ. සංස්කාර ධර්මයන්ගේ ස්වභාවය දැනගෙන ඒවා බල බලා ඉස්සරහට යන අවස්ථාව. උදයවය ඥානය පිරිසිදු වෙන්නේ මග්ගාමග්ගඤාණදස්සන විසුද්ධියේදීයි. වුට්ඨානගාමීනි ඤාණය කියලා කියන්නේ සංඛාර උපේක්ඛා ඤාණයෙන් ඉහළට ගියහම පාඨක්ෂන භාවයෙන් ඉහළට යන්න හැරෙන තැනක්. අනුලෝම ඤාණය කියලා කියන්නේ මාර්ග ඵල ලබන්න කලින් ඇතිවෙන්නා වූ ඊට සමාන ඥානයක්. මෙය අරමුණු කරන්නේ සංස්කාර ධර්මයන් නමුත් නිවන් දකින්න සුදුසු මට්ටමේ හැසිරෙන්න සුදුසු ඥානයක්. ඊළඟට ගෝත්‍රභූ ඤාණය කියලා කියන්නේ නිවනට පෙළඹෙන ඥානය. සිහිය නුවණ නැතුව කිසිකෙනෙකුට මේ පැත්ත පළාතේ යන්න බෑ. හොඳ bright හොඳ තීක්ෂණ සිහියක් තිබෙන ඕනෑ.

7. ඤාණදස්සන විසුද්ධිය

සතර මාර්ග ඥාන - ඵල ඥාන

පටිපදාඤාණදස්සන විසුද්ධිය හරහා මේ ඥාන ටික මෝරලා තරවෙලා grow වෙලා ශක්ති සම්පන්න උනාට පස්සේ තමයි ඤාණදස්සන විසුද්ධිය හැදෙන්නේ. ඒ තමයි මාර්ග ඵල අවබෝධ කරගන්න තැන. ඒකට කියනවා ඤාණදස්සන විසුද්ධිය කියලා.

පුශ්ඤාය - භයතුපට්ඨාන ඤාණය කියනේ මොකක්ද?

පිළිතුර - සරලව හිතන්න බලන්න මේ පොළොව සෙලවෙන්න පටන් ගත්තොත් එහෙම අපිට බය ඇති වෙනවා. ඒ වෙලාවට අපිට යන්න තැනක් නෑ. ගේ අස්සට යන්නද? නෑ. එතකොට තේරෙනවා නේද ගේ අස්සෙන් බයයි එළියෙන් බයයි. පිටත් බයයි. දැන් යම්කිසි විදියකින් මේ පොළොව ඇරුණොත් එහෙම මොකද වෙන්නේ. එහෙම නෑ කියලා කියන්න බෑ. Tauranga පැත්තට යනකොට තිබෙනවා 1930 ගණන් වල හරි ඊට කලින් හරි පොළව පුපුරලා දෙබෑ වෙච්ච මහා විසාල තැනක්. ඒක වෙල්ල වගේ හැතැක්ම ගානක් දිගට තිබෙනවා. යම්කිසි විදියකින්වත් ඔය වගේ දෙයක් මෙතැන උනොත් එහෙම අපිට යන්න තැනක් තිබෙනවාද?

ආත්ත ඒ වගේ මම මෙනෙහි සංස්කාර ධර්මයෝ ටිකක් අනිත්‍යයි. මෙනෙහි කරන ඥානයත් අනිත්‍යයි. සිතත් අනිත්‍යයි, ඒකෙන් මෙනෙහි කරන ඒ වෙනස් වෙන හිතට ජේන ඒවත් අනිත්‍යයි. එතකොට කොහේ කියලා යන්නද? එතකොට මහා අමුතු බයක් දැනෙනවා. අපිට ගුලි වෙන්න තැනක් නෑ.

හොඳයි එහෙනම් සෑම දෙනාටම තෙරුවන් සරණයි! ධර්ම අවබෝධය නිර්වාණ අවබෝධය සුවසේම සිද්ධ වේවා! මේ ධර්මය ඒ සඳහා මහාණිය ලෙස උපකාර වේවා කියලා ප්‍රාර්ථනා කරනවා.

සාධු ! සාධු !සාධු !

ඉහත සඳහන් ධර්ම දේශනාව
අති පුජ්‍ය හන්තේ ජිනාලංකාර ස්වාමීන්වහන්සේ විසින් දේශිතයි.